

Водич за вредности Партнерства за отворену управу

Дефиниције ових вредности користиће се за процену обавеза у смислу њихове релевантности у односу на ОГП вредности. Да би једна обавеза добила оцену „јасна релевантност“ она мора бити јасно повезана са приступом информацијама, учешћем грађана и јавном одговорношћу.

Иако акциони планови могу садржати и обавезе које не испуњавају критеријум „јасна релевантност“, такве обавезе неће моћи да добију статус „најбоља обавеза“ – „star commitment“ или обавеза за пример. (Овај статус се користи да се истакну значајна достигнућа у вези са отвореном управом у Извештају Независног механизма за извештавање.) Најбоље је дефинисати обавезе тако да се јасно изрази коју од вредности ОГП унапређују. У релевантним обавезама ове вредности могу бити употребљене у служби неког другог стратешког циља или могу бити циљ саме по себи.

С обзиром на то да четврта вредност „технологија и иновације у служби транспарентности и одговорности“ представља инструмент за остваривање преостале три вредности, владе које желе да обавеза посвећена овој вредности буде обележена као „најбоља обавеза“ морају јасно назначити како ће технологија и иновације унапредити приступ информацијама, грађанско учешће и јавну одговорност. Обавезе које у себи садрже технологију али не изражавају јасан утицај на поменуте остале вредности могу бити окарактерисане као „нејасна релевантност“.

ОГП вредности могу се применити на било коју област управе (власти).

Ове вредности требало би искористити за развој и дефинисање обавеза, идентификацију циљева добре и отворене управе.

Приступ информацијама

Обавезе које се тичу ове вредности:

- у вези су са информацијама које власт поседује, не само са информацијама о активностима власти. На пример, обавеза објављивања информација које власт поседује о загађењу, имала би јасну релевантност, иако она сама по себи не спада у „активности власти“;
- нису ограничене на одређене податке, већ се односе на све информације. На пример, објављивање појединачних грађевинских уговора била би „информација“; објављивање података о великој групи грађевинских уговора;
- могу укључивати објављивање информација у форми отворених података и системе који подупиру јавно објављивање података;
- могу се бавити проактивним или реактивним објављивањем информација;
- могу да се односе на механизме који унапређују право на информације (као што су канцеларије заштитника грађана или повереника за информације од јавног значаја);

Водич за вредности Партнерства за отворену управу

- морају обезбеђивати отворен приступ информацијама (оне не смеју бити привилегија власти или за интерну употребу, само од стране власти);
- треба да промовишу транспарентност у доношењу одлука и извршавању основних функција;
- могу се тичати смањења трошкова у вези са добијањем информација.

Учешће јавности

Обавезе које се тичу учешћа јавности могу се односити на формално учешће јавности или на шире грађанско учешће.

Обавезе које се тичу ове вредности:

- морају учинити доступним процес одлучивања целокупној заинтересованој јавности;
- могу укључивати елементе приступа информацијама како би се обезбедили сврсисходан допринос јавности у одлучивању;
- често укључују право да се ваш глас чује, али не нужно и право да будете формални део процеса одлучивања;

Алтернативно, обавезе се могу бавити ширим оквиром деловања који омогућава учешће у грађанском простору. Примери укључују, али нису ограничени на:

- реформе које унапређују слободу окупљања, изражавања, петиције, штампе или удруживања;
- реформе у вези са удруживањем, укључујући законе о синдикатима или невладиним организацијама;
- реформе које унапређују транспарентност и процес формалних демократских процеса као што су грађански предлози, избори, или петиције.

Следеће обавезе представљају примере обавеза које се **не би** окарактерисале као јасно релевантне у односу на шири термин *грађанско учешће*:

- обавезе у којима се претпоставља да ће се учешће повећати због објављивања информација без навођења механизма за такво учешће (иако би таква обавеза била означена као „приступ информацијама“)
- обавезе у вези са децентрализацијом у којима се не дефинише механизам за повећано учешће јавности
- обавезе које дефинишу учешће као сарадњу између органа власти без механизма за учешће јавности

Водич за вредности Партнерства за отворену управу

Обавезе које могу бити окарактерисане ознаком „нејасна релевантност“ такође укључују оне механизме у којима је учешће ограничено на организације које одабере власт.

Јавна одговорност

Обавезе у вези са побољшањем одговорности могу укључивати:

- правила, прописе и механизме на основу којих се од власти захтева да оправда своје активности, делује у односу на критику или захтеве, као и да прихвати одговорност за неуспех у извршавању у складу са законом или прихваћеним обавезама

У складу са основним циљем „Отворене управе“, да би биле окарактерисане као „јасно релевантне“, обавезе морају укључивати елемент „одговорност према јавности“, што значи да не представљају само интерни систем одговорности. Иако обавезе које се тичу интерног система одговорности могу бити за похвалу и у складу са великим ОГП изазовом, оне не испуњавају услове да буду „јасно релевантне“ због недостатка „отворености“. Када су такви интерни механизми кључни део владине стратегије, препоручљиво је да власти укључе елемент „одговорност према јавности“, као што је:

- обелодањивање несензитивних метаподатака о институционалним активностима (следећи принципе максималног откривања)
- ревизија учинка од стране грађана
- жалбени поступци које иницирају грађани у случајевима непоступања или злоупотребе

Добре, јаке обавезе у вези са одговорношћу баве се правима, дужностима или последицама у односу на активности званичника или институција. Формалне обавезе у вези са одговорношћу укључују средства за формално изражавање жалби или пријављивање непрописности и постизање обештећења. Примери јаких обавеза укључују:

- унапређење или успостављање жалбеног поступка за ускраћивање приступа информацијама
- унапређење приступа правди тако што ће се механизми учинити јефтинијим, бржим или лакшим за коришћење
- унапређење увида јавности у судске механизме
- креирање система за јавно праћење жалби (као што је софтвер за праћење случајева за полицију, или телефонске линије за пријављивање корупције)

Водич за вредности Партнерства за отворену управу

Технологија и иновације у служби отворености и одговорности

ОГП има за циљ да побољша коришћење технологије и иновација како би се омогућило ангажовање јавности у одлучивању. Обавезе у вези са технологијом и иновацијама треба да побољшају отвореност и одговорност кроз:

- промовисање нових технологија које нуде могућности за размену информација, учешће јавности и сарадњу
- објављивање више информација тако да се грађанима омогући да боље разумеју шта њихове владе раде и утичу на одлуке
- рад на смањењу трошкова приликом коришћења ових технологија

Поред тога, обавезе које се баве технологијом и иновацијама:

- могу бити посвећене процесу ангажовања цивилног друштва и пословне заједнице ради идентификовања ефикасне праксе и иновативних приступа за употребу нових технологија у циљу оснаживања грађана и промоције транспарентности власти
- могу бити посвећене подршци способности власти и грађана да користе технологију за побољшање отворености и одговорности
- могу подржавати употребу технологије подједнако, од стране државних службеника и грађана

Нису све обавезе у вези са еУправом посвећене отворености власти. Када се креира обавеза у вези са еУправом, мора се назначити на који начин она побољшава барем једну од вредности: приступ информацијама, учешће јавности, или јавну одговорност.